C/2025/3204

2025.7.2.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 92/43/EGK tanácsi irányelvnek a farkas (Canis lupus) védelmi helyzete tekintetében történő módosításáról

(COM(2025) 106 final – 2025/0058 (COD))

(C/2025/3204)

Főelőadó: **Josep PUXEU ROCAMORA**

Felkérés:	Tanács: 2025.3.25. Európai Parlament: 2025.3.31.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a plenáris ülésen:	2025.4.30.
Plenáris ülésszak száma:	596.
A szavazás eredménye: (mellette/ ellene/tartózkodott)	154/9/17

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EU-ban csökkenteni kell a vidéki lakosság, az állattenyésztő gazdaságok és a farkasok közötti negatív interakciókat, javítva és megfelelően kezelve egymás mellett élésüket.

1.2. A tudományos-szakmai bizonyítékok azt mutatják, hogy a farkasok eltávolításán alapuló kezelési modellek nem képesek hatékonyan csökkenteni a kár mértékét, mivel fenntartják az állattenyésztők és a farkasok közötti folyamatos konfliktust, kivéve, ha annyi farkast távolítanak el, ami már hátrányosan befolyásolja védelmi helyzetüket, azaz sérti a Tanács 92/43/EGK ([1]) irányelvet.

1.3. Tudományosan is bizonyított, hogy a megelőző intézkedéseken alapuló modellek, amelyek összhangban vannak azzal, hogy meg kell őrizni a farkasok kedvező védettségi állapotát, megfelelő alternatívát jelentenek a konfliktusok csökkentésére, valamint arra, hogy a farkasok és az állattenyésztés megférjenek egymás mellett. Ezért az ilyen intézkedések kidolgozásának megkönnyítése érdekében meg kell erősíteni a megfelelő finanszírozási kereteket, amint azt a NAT/825. sz. tájékoztató jelentés ([2]) is körvonalazza.

1.4. Ennek kapcsán az EGSZB az alábbiakat ajánlja:

1.5. A farkasok és az állattenyésztés együttes jelenlétére vonatkozó hatékony és életképes modell javítása és előmozdítása érdekében fokozni kell a megfelelő finanszírozási intézkedéseket.

1.6. Ösztönözni kell a különböző típusú állattartó gazdaságokban alkalmazott állatvédelmi technikákkal kapcsolatos kutatást.

1.7. Az optimális állatvédelmi intézkedések végrehajtása érdekében egyénileg értékelni kell a nagy kockázatnak kitett, illetve súlyos károkat elszenvedett állattartó gazdaságokat.

([1]) A Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

([2]) Az EGSZB tájékoztató jelentése: *A külterjes állattenyésztés és a szerves trágyák előnyei az európai zöld megállapodás kontextusában.*

1.8. Tanácsadást kell nyújtani a gazdaságok számára az állatállomány-védelmi intézkedések alkalmazásáról és nyomon követéséről.

1.9. A károkat gyorsan kompenzálni kell, méghozzá nemcsak az állatok elhullását, hanem az állományok szétszéledését, a vetéléseket és a kiesett hasznot is figyelembe véve.

1.10. Fórumokat kell létrehozni a mezőgazdasági termelők közötti, az állatállomány védelmét szolgáló intézkedések végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatcserére.

1.11. Az állattartó gazdaságok elleni farkastámadásokra utaló jelek és bizonyítékok elemzésére az elérhető legjobb technikákat kell alkalmazni annak érdekében, hogy a lehető legbiztosabban meg lehessen állapítani, hogy valóban e faj egyedeiről vagy elvadult kutyákról van-e szó.

1.12. Ösztönözni kell az állatállomány mellett maradó hivatásos pásztorok felvételét azokon a területeken, illetve az év azon szakaszaiban, ahol/amikor több kár várható.

1.13. A farkastámadások megelőzése érdekében meg kell könnyíteni az őrző-védő pásztorkutyák tenyésztését és azt, hogy az érintettek hozzájussanak ilyen állatokhoz.

1.14. A vándorlegeltetési tevékenységek során elő kell mozdítani a hivatásos állatgondozók tevékenységét.

1.15. Támogatni kell a felelős köztisztviselők képzését a károk felméréséről, valamint az állattenyésztők megfelelő tájékoztatásáról és támogatásáról.

1.16. A fajvédelmi rendszertől való eltérések helyes és megfelelő végrehajtásának irányítása és megkönnyítése érdekében összehangolt protokollt kell kidolgozni az egyes farkasok szelektív elpusztítására és/vagy eltávolítására vonatkozóan, az uniós és nemzeti jogszabályokkal összhangban (az elfogadott intézkedés hatékonyságát utólagosan nyomon kell követni és értékelni kell).

1.17. Elő kell mozdítani a farkasokról szóló európai szintű párbeszédet, amelyben részt vennének az uniós intézmények, a tagállamok, az önkormányzatok és a helyi hatóságok, természetvédők, mezőgazdasági és állattenyésztési szervezetek, tudományos testületek és nem kormányzati szervezetek stb.

1.18. A civil társadalom helyi vagy regionális szintű részvétele elengedhetetlen a döntéshozatalhoz és az irányításhoz.

1.19. Elő kell mozdítani a farkasokkal és a kezelésük összetettségével kapcsolatos tudományos ismeretek terjesztését.

1.20. Az állattenyésztési ágazatokat célzó tájékoztató kampányokat kell kidolgozni az együttélés lehetőségeiről és a farkasokkal való konfliktusok csökkentéséről, valamint a rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségekről.

1.21. Ösztönözni kell a farkasok megfigyelésére vonatkozó bevált gyakorlatok alkalmazását.

1.22. Tájékoztató kampányokat kell kidolgozni az állattartó területekre érkező sportolók és látogatók számára, hogy figyelmeztessék őket az őrző-védő pásztorkutyák jelenlétére, és tájékoztassák őket arról, hogy a kutyák milyen célból vannak ott, és hogyan kell viselkedni a jelenlétükben.

2. **Általános megjegyzések**

2.1. Ez a vélemény a Berni Egyezmény Állandó Bizottsága által 2024 decemberében az Európai Unió javaslata alapján hozott határozatra reagál, amely megváltoztatta a farkas (Canis lupus) státuszát, amely így a II. mellékletből („fokozottan védett állatfajok”) átkerült a III. mellékletbe („védett állatfajok”). Ez a módosítás az elfogadása után három hónappal lépett hatályba.

2.2. Az Európai Bizottság március 7-én előterjesztette az élőhelyvédelmi irányelvnek (92/43/EGK irányelv) a farkasok védelme tekintetében történő módosításáról szóló irányelvjavaslatát (COM(2025) 106 final - 2025/0058 (COD)).

2.3. Az európai bizottsági javaslat (COM(2025) 106 final) célja a 92/43/EGK irányelv módosítása úgy, hogy az EU-ban élő valamennyi farkaspopulációt áthelyezi az V. mellékletbe („Közösségi jelentőségű állat- és növényfajok, amelyek vadon történő begyűjtése, valamint hasznosítása igazgatási rendszabályok hatálya alá vonható"). Ez lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy rugalmasabb gazdálkodási módszereket alkalmazzanak. A javaslat ugyanakkor fenntartja, hogy továbbra is kötelező biztosítani a faj kedvező védettségi állapotát.

2.4. A farkas védett faj marad, a tagállamoknak pedig gazdálkodási és védelmi intézkedések révén kedvező védettségi állapotot kell elérniük és fenntartaniuk.

2.5. Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottság javaslatát, és hangsúlyozza, hogy a farkaspopulációk kedvező védettségi állapotának fenntartása érdekében a státusz megváltoztatását erős garanciáknak kell kísérniük az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. cikkével összhangban, különösen annak fényében, hogy az EU azon biogeográfiai régióinak több mint felében, ahol a farkasok jelen vannak, védelmi helyzetük továbbra is kedvezőtlen. Mindemellett hatékonyabb eszközöket kell biztosítani a tagállamok számára a helyi konfliktusok kezeléséhez, valamint a vidéki közösségekkel és a külterjes állattenyésztéssel való együttélés előmozdításához.

2.6. A farkas jelenléte hozzájárul a vadon élő patás állatok (régiótól függően őz, szarvas, vaddisznó, zerge, jávorszarvas) populációinak szabályozásához azáltal, hogy állatok szelektív elejtése révén elősegíti az ökológiai egyensúlyt.

2.7. Az Európai Bizottság 2020. évi, a természet állapotáról szóló jelentése szerint a tagállamok adatai alapján a farkaspopulációk – miután a XX. század első felében a legtöbb régióban és országban kiirtották őket – ma már stabilak, vagy gyarapodnak és újra benépesítik egykori elterjedési területeiket. Egyes országokban kedvező védettségi állapotot értek el, máshol viszont fennáll a túlnépesedés vagy az elterjedési terület zsugorodásának kockázata.

2.8. Ez a kedvező tendencia azonban nem mindenhol jelentkezik: Spanyolország az egyetlen uniós tagállam, ahol nemrégiben kihalt egy farkaspopuláció (a Sierra Morena hegységben). Ez azt mutatja, hogy még mindig vannak csökkenő populációk, ami megerősíti, hogy fenn kell tartani a farkas védettségét. Ráadásul az ibériai farkaspopulációk genetikai változatossága alacsony, emiatt kiszolgáltatottabbak a kockázati tényezőkkel szemben, mint más akár kisebb, de genetikailag sokszínűbb populációk.

2.9. Ez a helyzet részben a jogi védelemmel és a lakosság kedvezőbb hozzáállásával, valamint a zsákmányfajok (például szarvasfélék és vaddisznók) és az erdővel borított területek helyreállításával magyarázható. Egyes európai régiókban a vidék elnéptelenedése segítette a farkasok terjedését.

2.10. Az, hogy a farkasok visszatérnek olyan területekre, ahol évtizedek óta nem voltak jelen, komoly kihívást jelent a tagállamok számára, mivel erről a fajról az emberek általában különböző típusú konfliktusokra asszociálnak, különösen a külterjes állattenyésztésben okozott károkra, ami társadalmi konfliktusokat okoz az érintett vidéki közösségekben.

2.11. A farkasok állattenyésztésre gyakorolt hatása uniós szinten és az állatállományban okozott általános kár tagállami szinten tűrhetőnek tűnhet, de ezek helyi szintű koncentrációja egyes területeken jelentős nyomáshoz vezethet, nehezen számszerűsíthető közvetlen és közvetett gazdasági veszteségekkel, és a támadások a gazdákat érzelmileg is megviselik.

2.12. A farkasokat is különféle veszélyek fenyegetik: 2013 és 2018 közötti tagállami adatok szerint ilyen például az illegális kilövés, a mérgezés, a közúti/vasúti/vízi infrastruktúráknál bekövetkező balesetek (pl. ütközés), a mezőgazdasági területeken történő szerencsétlen találkozások.

A farkasok kedvező védettségi állapotának biztosítása az egész EU-ban, a vidéki területeken folytatott társadalmi és gazdasági tevékenységekkel összeegyeztethető módon

2.13. Ahhoz, hogy az EU-ban a vidéki területeken folytatott társadalmi-gazdasági tevékenységek sérelme nélkül biztosítani lehessen a farkasok kedvező védelmi állapotát, a következőket ajánljuk a tagállamoknak:

— fokozzák a faj szabályozását és nyomon követését azokon a területeken, ahol a farkas a jelenlegi elterjedési területeiről tovább terjeszkedhet,

— erősítsék meg a farkasmegfigyelési programokat annak érdekében, hogy javítsák a faj eloszlására, a falkák és a populációk korszerkezetére, a viselkedési szokásokra, a nem véletlen mortalitásra, valamint az emberi tevékenységekkel való kölcsönhatásokra vonatkozó ismereteket,

— erősítsék meg azokat a programokat, amelyekből megtudható, mennyire lehetnek hatékonyak a külterjes állattenyésztésben a farkas által okozott károk csökkentését célzó különböző (az emberi tevékenységek kerülésére ösztönző, ill. onnan távol tartó) technikák,

— a társadalmi megítélés módosítása, valamint a külterjes állattenyésztéssel való esetleges negatív kölcsönhatások megelőzése és elkerülése érdekében erősítsék meg a tájékoztató és tudatosságnövelő programokat azokon a területeken, ahol a farkas újbóli megjelenése várható,

— teremtsenek kedvező helyzetet a farkas tevékenysége számára azokon a területeken, ahol nagyobb számban fordulnak elő vadon élő patás állatok, és ahol a külterjes állattartás alábbhagyott vagy megszűnt, és a sportvadászat nem képes megfékezni e populációk növekedését,

— hibridizáció vagy vegyes farkas–kutyafalkák gyanúja esetén segítsék elő a kutyák befogását és a természetből való eltávolítását,

— a kutyákkal való hibridizáció szándékos előmozdításának megelőzése érdekében folytassanak tájékoztató és ellenőrző kampányokat,

— folytassanak tájékoztató kampányokat a vidéki területek kezelésében részt vevő ágazatok körében a farkasok elejtésére alkalmazott illegális módszerek ökológiai, társadalmi, közigazgatási és büntetőjogi következményeiről,

— alkalmazzanak alternatív kármegelőzési intézkedéseket, például a gazdaságokban végzett pusztítás megelőzésére és enyhítésére szolgáló technikákat,

— hozzanak intézkedéseket az illegális gyakorlatok ellenőrzésére és az azoktól való visszatartásra azokon a területeken, ahol a haszonállatokban okozott károk miatt gyakoriak a konfliktusok; a populációszabályozást az illetékes közigazgatási szervek felügyelete mellett és tudományos kritériumokkal összhangban kell végezni.

Brüsszel, 2025. április 30.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE